

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Joanna Andrzejak-Kruk

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2016r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...)z siedzibą w W.

przeciwko A. M.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Rawiczu

z dnia 21 października 2015r.,

sygn. akt I.C.675/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Rawiczu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 26.02.2015r. powód (...)z siedzibą w W. wystąpił o zasądzenie od pozwanej A. M. kwoty 5.789,88zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27.02.2015r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód podniósł, że pozwana w dniu 3.03.2009r. zawarła z bankiem (...) SA umowę pożyczki i nie uregulowała zobowiązania wynikającego z tej umowy, co skutkowało jej wypowiedzeniem przez bank. Następnie na podstawie umowy sprzedaży z dnia 24.03.2014r. wierzytelność została przelana na powoda, o czym poinformowano pozwaną. Na dochodzone roszczenie składały się następujące należności: 4.466,12zł kapitał, 1.072,43zł odsetki karne naliczone przez bank i 251,33zł odsetki ustawowe naliczone przez powoda za okres od 27.03.2014r. do wniesienia pozwu.

Pozwana dopomagał się oddalenia powództwa, kwestionując fakt dokonania przelewu przedmiotowej wierzytelności na rzecz powoda.

Wyrokiem z dnia 2.11.2015r., sygn. akt I.C.675/15 Sąd Rejonowy w Rawiczu: 1) oddalił powództwo; 2) kosztami postępowania obciążył powoda.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając go w całości oraz zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i brak wszechstronnego rozważenia całokształtu materiału dowodowego, przejawiające się w uznaniu, że: 1) przedstawione przez powoda załączniki do umowy przelewu wierzytelności oraz aneksu do niej, stanowiące wykaz wierzytelności objętych cesją i zawierające dane identyfikujące wierzytelność w stosunku do pozwanej, stanowią jedynie zwykły wykres komputerowy

zaopatrzone w nieczytelne parafy, podczas gdy stanowią one integralną część umów zawartych w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi, zaś animizacja umów i załączników dotyczy jedynie danych podmiotów nie biorących udziału w niniejszym postępowaniu i znajduje uzasadnienie w art. 281 ust. 1 pkt 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych; 2) powód nie udowodnił swojej legitymacji procesowej czynnej, a w konsekwencji zaniechanie zbadania pozostałych dokumentów potwierdzających roszczenie powoda, co doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy.

W związku z powyższymi zarzutami powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, o których zasądzenie powód wniósł w apelacji.

Pozwana w odpowiedzi na apelację domagała się jej oddalenia oraz zasądzenia na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Z uwagi na fakt, iż Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego, niniejsze uzasadnienie ogranicza się jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 k.p.c.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie, choć nie wszystkie podniesione w niej zarzuty były trafne.

Nie miał w szczególności racji skarżący zarzucając naruszenie art. 227 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, przedmiotem dowodu są fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Art. 227 k.p.c. wskazuje zatem na przedmiot postępowania dowodowego i sąd korzysta z niego nie przy ustaleniu faktów, lecz przed podjęciem określonych rozstrzygnięć dowodowych. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy uwzględnił wszystkie wnioski dowodowe stron (w praktyce były to wyłącznie wnioski powoda ograniczające się do dowodu z dokumentów), przy czym skarżący nie twierdzi, aby którykolwiek z tych dowodów nie miał istotnego znaczenia w sprawie. Zgłoszenia zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. nie uzasadnia natomiast przekonanie skarżącego, iż sąd nie rozważył wszechstronnie zebranego materiału (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13.08.2008r., I CSK 83/08, LEX nr 658172).

Trafny okazał się natomiast zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji jako przyczynę oddalenia powództwa wskazał nieudowodnienie przez powoda przysługującej mu legitymacji procesowej. Powyższa ocena – w świetle dostępnego temu Sądowi materiału dowodowego i procesowego – nie była jednak uprawniona oraz nie została poprzedzona wszechstronną analizą dowodów przedstawionych przez powoda. Należy zauważyć, że pozwana wprawdzie zakwestionowała objęcie przedmiotowej wierzytelności umową sprzedaży zawartą przez powoda z (...) Bank (...) SA w W., natomiast w żaden sposób nie skonkretyzowała zgłoszonego zarzutu. Dopiero w odpowiedzi na apelację ustanowiony przez nią pełnomocnik procesowy przedstawił zastrzeżenia odnoszące się do formy przedstawienia załączników do umowy sprzedaży wierzytelności i aneksu do niej, a także umocowania osób działających w imieniu cedenta do podpisania takiej umowy, co mogło jednak uzasadniać podjęcie przez powoda inicjatywy dowodowej dopiero na tym etapie postępowanie, nie zaś w I instancji, gdzie obrona pozwanej sprowadzała się do prostego zaprzeczenia, aby wierzytelność z tytułu umowy pożyczki, przysługującą pierwotnie bankowi, podmiot ten zbył na rzecz powoda w oparciu o umowę sprzedaży z dnia 24.03.2014r. Skoro ocena dowodów powinna się opierać, zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., na wszechstronnym rozważeniu zebranego materiału, to nie sposób pomijać w tym zakresie również materiał procesowy, obejmujący twierdzenia stron.

Sąd I instancji odrzucając możliwość przyjęcia, aby sporna wierzytelność była przedmiotem przelewu skupił się wyłącznie na ocenie Załącznika nr 1 do umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 24.03.2014r. (k.73-75), a tymczasem umowa ta była aneksowana w dniu 17.04.2014r. (k.108 i nast.), przy czym w aneksie strony potwierdziły, że nabycie wierzytelności nastąpiło w dniu 26.03.2014r. i dotyczyło wierzytelności wymienionych w Załączniku nr 1 do aneksu, który to załącznik, zawierający wykaz wierzytelności i dłużników oraz dane dotyczące wierzytelności, zbywca przekazał nabywcy w formie pisemnej wraz z płytą CD (pkt III.2 i 3 aneksu). Przedmiot przelewu określa zatem ostatecznie Załącznik nr 1 do aneksu do umowy sprzedaży wierzytelności i to ten dokument (k.114-117) powinien być

poddany szczególnej analizie. Tymczasem Sąd I instancji oceniając materiał dowodowy nie odniósł się do jego treści, poprzestając na omówieniu jedynie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 24.03.2014r. i Załącznika nr 1 do umowy.

Nie można zgodzić się z Sądem I instancji, jakoby wskazane wyżej załączniki do umowy oraz do aneksu stanowiły jedynie „wykres komputerowy”. W rzeczywistości są to dokumenty zawierające tabelaryczne zestawienie wierzytelności będących przedmiotem przelewu, które strony umowy (działające przez swoich przedstawicieli) parafowały i dołączyły do umowy i aneksu, przy czym również podpisy w formie skróconej poświadczyl notariusz, umieszczając swoją pieczęć nie tylko na każdej stronie umowy i aneksu, ale także na załącznikach do nich. W doktrynie wskazuje się, że w obrocie parafowanie dokumentu oznacza uzgodnienie treści umowy, jak również stanowi potwierdzenie sprawdzenia czy akceptacji dokumentu przez określoną osobę; parafowanie oznacza często koniec negocjacji, związanie przez strony parafowanym tekstem umowy, w którym nie będą już czyniły zmian (F.Rosengarten, „Parafa a podpis”, Palestra 1973/11/s.68-71).

Powód przedstawił umowę sprzedaży oraz aneks wraz z załącznikami w formie przewidzianej w art. 129 § 2 k.p.c., a więc jako odpisy uwierzytelnione przez występującego w sprawie adwokata. Zgodnie z art. 129 § 3 k.p.c., w takim przypadku zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem ma charakter dokumentu urzędowego. Art. 129 § 2 k.p.c. nie wymaga, aby odpis dokumentu zawartego na kilku stronach sporządzony został w formie złączonych kart opieczętowanych na złączach. Wymogi takie dotyczą jedynie aktów notarialnych oraz wypisów z aktów notarialnych i odpisów dokumentów (zgodnie z art. 93, art. 110 § 1 i art. 112 § 1 ustawy z dnia 14.02.1991r. Prawo o notariacie, t.j. Dz.U. 2014/164, jeżeli akt notarialny jest sporządzony na dwóch lub więcej arkuszach, to arkusze te powinny być ponumerowane, parafowane i połączone, a z kolei wypis mający więcej niż jeden arkusz powinien być ponumerowany, połączony, parafowany i spojony pieczęcią, przy czym zasady te odnoszą się także do wydawania odpisów), z którymi w rozpoznawanym przypadku nie mamy do czynienia, gdyż umowę i aneks zawarto w zwykłej formie pisemnej, a jedynie podpisy złożone na tych dokumentach zostały notarialnie poświadczone, zaś odpis dokumentów uwierzytelniał nie notariusz lecz pełnomocnik powoda. Nie jest zatem zasadne stanowisko Sądu I instancji, iż z uwagi na brak połączenia kart oraz pieczęci notariusza na złączach „całość dokumentu przedkładana jest w sposób pozbawiony rzetelności”. Co więcej, pozwana nie domagała się na podstawie art. 129 § 4 k.p.c. przedłożenie oryginałów dokumentów wykazujących legitymację procesową powoda, a i Sąd Rejonowy z urzędu nie nałożył na powoda takiego zobowiązania, choć powinien to uczynić, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy. Skoro Sąd nie wdrożył stosownej procedury, nie powinien dopiero na etapie wyrokowania wyrażać wątpliwości odnośnie do zgodności odpisu z oryginałem i z tej przyczyny dyskwalifikować wartość dowodową przedłożonych odpisów ze skutkiem w postaci oddalenia powództwa.

Niezależnie od tego Sąd Okręgowy nie podziela zastrzeżeń Sądu I instancji dotyczących wiarygodności i mocy dowodowej przedstawionych przez powoda odpisów dokumentów. Należy zwrócić uwagę, że powód przedstawił odpis pełnej treści umowy sprzedaży wierzytelności i aneksu do niej, zaciemniając jedynie dane liczbowe odnoszące się do wartości zbywanych wierzytelności i ceny sprzedaży oraz dane osobowe osób upoważnionych do kontaktu po stronie zbywcy i nabywcy (k.45 i nast. oraz k.108 i nast.). Z kolei odpisy załączników ujawniają jedynie ich fragmenty dotyczące przedmiotowej wierzytelności, co powód przekonująco uzasadniał w apelacji wynikającym z art. 280 i 281 ustawy z dnia 27.05.2004r. o funduszach inwestycyjnych (t.j. Dz.U. 2014/157) obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej w odniesieniu do osób trzecich niebędących stroną postępowania. Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości co do tego, iż przedłożone załączniki są załącznikami do umowy sprzedaży oraz aneksu do niej. Załącznik w postaci listy wierzytelności został wyraźnie wymieniony w pkt 5 listy załączników do umowy sprzedaży (k.72), zaś w aneksie również powołano się wprost na Załącznik nr 1 do aneksu zawierający wykaz wierzytelności (k.110). Również treść obu załączników wskazuje, że są załącznikami do umowy i do aneksu, skoro w tytule każdego z nich odwołano się do daty umowy. Z kolei opis wierzytelności pozwala stwierdzić, że przelewem objęto konkretną wierzytelność przysługującą pierwotnie bankowi (...) SA z tytułu umowy pożyczki z dnia 3.03.2009r. Świadczy o tym wymienienie danych osobowych pozwanej (imię i nazwisko oraz adres) oraz danych dotyczących tej umowy (data zawarcia i numer, części składowe wierzytelności).

Słusznie ponadto skarżący zwrócił uwagę w apelacji na dodatkowe okoliczności stanowiące – w połączeniu z analizowaną umową sprzedaży wierzytelności wraz z aneksem – dowód na okoliczność nabycia przez niego dochodzonej wierzytelności. Powód znajduje się mianowicie w posiadaniu dokumentów dotyczących zawartej umowy pożyczki i dochodzeniem roszczeń przez pierwotnego wierzyciela, którymi z pewnością nie dysponowałyby, gdyby nie przeszła na niego wierzytelność. Ponadto pozwana została zawiadomiona o przelewie i aż do wszczęcia niniejszego procesu nie kwestionowała faktu zmiany wierzyciela, nie zaprzeczyła też twierdzeniom pozwu, iż już po sprzedaży wierzytelności uregulowała na rzecz powoda zadłużenie w kwocie 600,-zł.

Z omówionych przyczyn Sąd Okręgowy uznał stanowisko Sądu I instancji w zakresie niewykazania przez powoda legitymacji czynnej za pozbawione podstaw w świetle dostępnego temu Sądowi materiału. W konsekwencji Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż nie zbadał zasadności dochodzonego roszczenia, znajdującego swą podstawę w zawartej przez pozwaną z poprzednikiem powoda umowie pożyczki. Mając to na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi – zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. – rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy – w razie podtrzymania przez pozwaną zarzutów zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym, dotyczących umocowania osób działających w imieniu stron umowy sprzedaży wierzytelności do zawarcia takiej umowy – umożliwi powodowi zgłoszenie wniosków dowodowych na tę okoliczność i następnie oceni, czy umowa została ważnie zawarta i czy powód wykazał, iż uprawniony jest do dochodzenia roszczenia z tytułu umowy pożyczki, a przede wszystkim zbada zasadność tego roszczenia.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk